

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО ЗГОДИ В РОБІТНИЦТВІ

НЬО ОРЛІНС. — Відкриваючи річне засідання конвенції Американської Федерації Праці голова Вільям Грін заявив, що президент Рузвельт закликає обидві фракції американського організованого робітництва, щоб зійшлися у нього і разом поговорили про замирення в робітництві. Грін говорив, що пропозиції замирення для К.П.О. далі залишаються ті самі, а саме, всі старі юнії, що відкололися від А.Ф.П., будуть назад прийняті, а нові юнії, що потворилися від часу розколення в 1935 р. будуть якслід просліджені і приділені до існуючих юній А.Ф.П. Грін зазначав, що хоч би Джан Луїс зрезигнував з головства в Конгресі Промислових Організацій, то це мало допоможе, коли він не зрезигнує також з головства в вуглекопній юнії. Бо вуглекопна юнія така сильна, що її президент фактично буди диктувати в цілмі Конгресі Промислових Організацій.

На конвенції А.Ф.П. виголосив промову секретар війни Генрі Стимсон, і сказав, що адміністрація, маючи перед собою зброєння, не буде вимагати від американського робітництва більших жертв ніж від котрої іншої суспільної верстви. Але також не буде робітництва зовсім увільнювати від тих жертв. Жерти треба приносити, говорив Стимсон і кожна суспільна класа мусить пропорціонально понести.

ДЖАН ЛУІС ТАКИ РЕЗИГНУЄ.

АТЛАНТИК СІТІ. — Джан Луїс на конвенції Конгресу Промислових Організацій виголосив промову і сказав, що він за кілька днів таки зрезигнує з головства К.П.О., так як обидві перед президентськими виборами. Прийняв делегати, головню з його вуглекопної юнії, а також ті, які мають лівіші погляди, зробили Луїсові величезну, 45-хвилинну овацію. Вони машерували через конвенційну галю, кричали „Хай живе Луїс”, „Не резигнуй” і т. п. Деякі мали сльози в очах. Але Луїс проте заявив, що він таки уступить. Він говорив, що в Америці ще далі є 52 мільйони людей, які не мають подостатком харчів і він з тими людьми солідаризується. Луїс також висказався гостро проти резолюції, яка заборонила всім людям фашистських, нацистських чи комуністичних поглядів бути урядниками в К.П.О. Він назвав цю резолюцію „неамериканською”. Беручи під увагу всіх своїх лівих прихильників, виглядає, що Луїс дістане більшість, щоб тої резолюції не допустити.

Назагал Луїс далі має велику більшість на конвенції і так виглядає, що він який хотів, міг би знов бути вибраним головою К.П.О. Однак він на те місце пропонує Филипа Морея, що має більше помірковані погляди. Та Морей вагається тепер, що робити, бо він є за резолюцію, щоб всім особам тоталітарних поглядів, включаючи комуністів, заборонити доступ до проводу в К.П.О.

ОДОБРЕНО БАЗИ.

ВАШІНГТОН. — Лондонський уряд одобривсім баз у британських посідах, які вибрали американські знавці, на основі замінні контрторпедовців за бази. Бази одобрено в: Ньюфандленд, Бермуді, Багамах, Джеймсі, Антигуа, Санта Люція і Бритійський Гваїані. Лише Бермудський уряд запропонував проти вибраних площ тому, що вони перерізують острів Бермуду на дві часті і загрожують мальовничості острова, який, як відомо, живе головню з туристики. Бермудські влади добиваються того, щоб ті бази були посунені на сам край їхнього острова.

ДОКЛАДНІШІ РОЗМОВИ З МЕКСИКОМ.

ВАШІНГТОН. — На передодні виїзду Генріго Валаса до Мексико Сіті, щоб там взяти участь в інавгурації нового мексиканського президента, президент Рузвельт має часті побачення і дискусії з Валасом відносно мексиканських справ. Кажуть, що Валас матиме не лиш формальну функцію до сповнення, але також порушить цілий ряд спірних питань між Мексиком і Америкою.

ПЕРШИЙ НОВОБРАНЕЦЬ.

ФОРТ ДЕВЕНС (Масачусетс). — Першим новобранцем, що прибув до американської армії, щоб відслужити примусову річну військову службу, є Джан Едвард Лотон, безробітний з Ботону. Його офіційно прийняв командант форту, ген. Вудроф.

НОВІ АМЕРИКАНСЬКІ КРИСИ.

ФОРТ МЕККЛЕЛАН (Алабама). — Цілий полк стрільців брав участь у вправах у стрільні уживаючи до того перший раз кризу моделю Гаранд. Майже всі стрільці висказували великі похвали цьому моделю. Він ладується автоматично, подібно як модерний револьвер.

КОМІТЕТ ДАЕСА ЗРОБИВ НАСКОК НА ЧУЖІ КОНСУЛЯТИ

Агенти комітету Даеса зробили несподіваний наскок на німецький і італійський консуляти в Сан Франціско, Шікаго і Нью Йорку. Зрозивши ревізії в тих консулятах вони знайшли в них компромітуючі документи, які вказують, що ті консуляти таки займалися шпигунством в Америці. Агенти Даеса також арештували од його німецького шпигуна Гайнріха Фасбендера, який признався, що був шпигуном Гештапо, та що діставав гроші від німецького консуляту в Америці. Даес заявив, що три названі міста є осередками чужинської шпигунської акції. Він також додавав, що його комітет досліджує і ті агентури, що працюють у користь Бритійської Імперії.

СПРОБА ПІДСЛУХУВАТИ МОРГАНА

Ньюйорський адвокат Роберт Ля Борде пробував при помочи своїх агентів підставити підслухуючі телефонні апарати відомому американському фінансистові Дж. П. Морганові, а також урядникам Гваранті Трост Ко., Джанові Левисові, адвокату Моргану і советський торговельний компані Амторг. В тій цілі Ля Борде порозумівся з кількома телефонними робітниками і шляхом підкупу пробував своє оситнути. Але робітники налякалися, що ці люди і компанії це „завелікі рибі”. Ньюйорський прокуратор Томас Дюї довідавшись про це заявив, що він в минулім користувався послугами адвоката Ля Борда і через нього підставляв деяким людям підслухуючі апарати. Але від 1938 р. він перестав користуватися Ля Бордом і в якій цілі Ля Борде тепер хотів підслухувати названі сторони, він, Тома Дюї, не знає.

ПОКАРАНО ШІСТЬ КОМПАНІЙ ЗА ЗМОВУ

Суддя найвишого суду МекКрейт покарав шість бруклінських компаній бруквання вулиць по півтора тисячі доларів кожну за те, що вони змовлялися між собою в цілі ошукання міста. Добиваючись контрактів вони змовлялися не перетягати себе в цінах і в той спосіб „ошукали” місто на пів мільона доларів. В деяких випадках вони послугувалися і тим, що перекупляли міських урядовців.

ГРЕКИ ЗАБРАЛИ КОРІЦУ, ВАЖНИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ ПУНКТ

Бритійська агенція Райтера подає з Білгороду, що вночі з понеділка на вісторок грецькі війська вступили в альбанське місто Коріцу. Бритійські військові кола вважають цей здобуток великим мілітарним успіхом. Кажуть, що коли греки вдергаться в тім місті, то тим самим здержать Італійський наступ на Сальонікі, куди Італійці моглиб тепер дістатися тільки тоді, колиб нарушили югославську неутральність. Інакше вони продовжатимуть наступ в сторону міста Яйпін, що однак не має того значіння, що наступ на Сальонікі.

БУВ ЗАВЗЯТИЙ БІЙ, ДОНОСЯТЬ З АТЕН

Грецьке радіо подає з Атен про бої, які велися під самими брамами міста Коріци. Каже, що Італійці згромадили до 30,000 війська, щоб оборонити це місто, в якому нагороджено повно всякого добра, потрібного для армії. Приходило до рукопашної боротьби на штики. Але й це не помагало. Тоді Італійське командування вислало літаки, щоб покривати Італійський відступ. Але й тут, як подає грецький воєнний комунікат, Італійці понесли великі втрати. Грецькі втрати в повітрі нараховують в пропорції 1 до 8. Далі кажеться, що грецька офензива продовжується на цілому фронті.

ІТАЛІЙЦІ ПРО ЗНИЩЕННЯ ГРЕЦЬКОЇ КАВАЛЕРІЇ

Італійський воєнний комунікат доносить, що знищено „цілу грецьку кавалерію”, яка була в районі Коріци. Грецький звіт це заперечує і подає, що тут іде мова про малий відділ кавалерії, нападений в горах.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НАРУШЕННЯ НЕУТРАЛЬНОСТІ ЮГОСЛАВІЇ

Є так, як цього надіялося. Італійський комунікат признає, що Італійські летуни „через помилку” бомбардували пограничне югославське місто Бітолі, що відоме краще під назвою Монастир. Італійський уряд „перепросив” Югославію та обов'язався заплатити відшкодування за 19 вбитих осіб і 33 ранених, як теж за знищення будинків. Це розходиться про перше бомбардування, з дня 5. листопада.

ГЛЯДЯТЬ НА ПЕТЕНА ЯК НА „ПАТРІАРХА”

Ліон. — Ціле місто витало маршала Петена, голову французького уряду в Віші. Перед ним присягали ветерани обидвох світових війн на вірність урядові. А Петен присягав і собі перед ними, що „спасе Францію”. Американський кореспондент, що описує ту церемонію, каже, що вона робила „велике вражіння”. Так є, каже він, що Петен здобуває серця простого народу, який не глядить на нього як на якогось диктатора, чи як на „нову владу”, а більше як на „патріарха”, що взявся „спасати наріа”.

ЖЕРТВИ СНІГОВИЦІ. — Підчас несподіваної сніжної бурі, що навістила середні стейти, згинули багато людей. На світліні два мисливці, що вибралися поховати на качки й замерзли в снігу.

ДОКУМЕНТУЮТЬ СОВЕТСЬКО-НІМЕЦЬКЕ БРАТАННЯ

МОСКВА. — Населення СССР немало здивувалось, коли поглянуло на першу сторону урядової газети „Правда” та побачило на ній велику фотографічну знимку, представляючу советського прем'єра Молотова в любій розмові з Гітлером. Таких образів досі в советських газетах не бувало.

НАСЛІДКИ ПОРОЗУМІННЯ З СОВЕТАМИ.

БЕРН (Швайцарія). — Болгарський король уже відбув конференцію з канцлером Гітлером. Нема сумніву, що та конференція була наслідком нарад між Молотовом і Гітлером, підчас яких Совети дали згоду на німецький наступ на Дарданелі і Сирію. З болгарським королем обговорено тепер тільки справу перемаршу німецьких військ через Болгарію. Очевидно, що те станеться теж і тоді, колиб Німеччині треба було вмшатися в грецько-італійську війну, щоб побити Грецію. Швайцарські джерела подають, що нацисти легковажать собі воєнну кампанію в Греції. Вони певні, що Греція не витримає німецького моторизованого наступу.

МАДЯРСЧИНА І СЛОВАЧЧИНА НА ОДНІЙ ДОРОЗІ.

ВІДЕНЬ. — Ще буде вирішена остаточно доля, яку відграватиме Мадярщина в „новій Європі”, що буде під диктатом держав „осі”. У тій цілі мають навіть відбутись окремі наради, на які прибуде граф Чаки, мадьярський міністер заграничних справ. Отже Мадярщина буде зв'язана з Німеччиною й Італією в такий спосіб, як є зв'язана Словаччина з Німеччиною. Це значить, що й Мадярщина буде по правді під протекторатом, хоч по формі буде ніби незалежною державою.

МУСОЛІНІ ПРО „ПЕВНУ ПОБІДУ”.

РИМ. — Для італійського диктатора Мусоліні не улягає ніякому сумнівові, що Велика Британія буде розторожена. Знову справа італійської побіди в Греції це питання одного місяця, або й року, як цього буде треба. Якби це все довго не тривало, казав Мусоліні, вислід певний: держави „осі” вже побідили. При тому всетаки Мусоліні вважав відповідним сказати гостре слово в сторону „пацифістів” і „дрібної буржуазії”, що критикують фашистську політику. Далі теж заперечив тому, що сказав британський прем'єр Чорчіл про знищення італійської флотії в Таранто. Однак признав, що сторпедовано три кораблі. Казав, що Італія ще не рушила своїх військових „резерв”, бо має армію тільки з одного мільона вояків, коли може виставити 8 мільонів війська. При тому додав, що Німеччина й Італія мають до розпорядимости бльок з 150 мільонів людей, підкреслюючи, що між державами „осі” панує „повна гармонія”, бо обидві держави мають одні й ті самі погляди.

Нагадає Польщу.

Ще казав Мусоліні, що війну в Європі завинила Велика Британія, що послухала польського амбасадора і домагалась, щоб Німеччина вицофала свої війська, що вже були тоді в Польщі, а доперва потім була згідна переговорувати. На це казав Мусоліні, Німеччина не могла погодитись, бо така вимога була „понижаючою”.

НОВА ПРОТИ-УКРАЇНСЬКА ПРОВОКАЦІЯ.

ЛОНДОН. — З Братислави, столиці Словаччини мають ніби доносити, що німецька влада підготує „20,000 українських терористів” на взір хорватської Усташі. Ось ті „терористи” мають бути вжиті „для роботи в Україні”. Поголоски ті пускають тепер „відомі кола” через часопис „Дейлі Телеграф”. в такий самий спосіб, як пускали досі й інші проти-українські провокативні вісти.

СОВЕТИ І МАДЯРСЧИНА.

БУДАПЕШТ. — Прибула до мадьярської столиці советська торговельна делегация з 10 осіб для наладнання тісних торговельних зносин. В короткому часі буде теж наладнане пряме залізничне получення між Советами і Мадярщиною.

ВИПРАВДУЄ МІНХЕНСЬКИЙ ДОГОВІР.

ЛОНДОН. — Ті, що беруться критикувати Невіла Чеймберліна за його замирення з Німеччиною в Мінхен, повинні знати, що в тому часі Велика Британія не мала навіть одного літака-ніщителя для оборони свого краю. І коли в тому часі маршал Герінг казав, що з Лондону і Чехословаччини нічого не остане і вони будуть цілковито знищені, якщоб пішли воювати, то це була тоді, в 1938 році, шира правда. Таке твердить Невіл Гендерсон, що був у згаданім часі британським амбасадором у Німеччині. Усе те, каже Гендерсон, Чеймберліні добре знав і робив тому все можливе, щоб війну відложити.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свободи": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА ЧИ СЛАБИСТЬ?

Скінчилися в Берліні небувалі сцени. Стрінулися там, витали себе взаємно як старі приятелі, вітавали, бенкетували й тоастиували на честь один одного представники большевизму й нацизму. З одного боку Гітлер і його найближчі помічники й дорадники, з другого боку особистий представник большевицького диктатора Молотов і три тузіни його помічників і дорадників. Подав Молотові Гітлеру руку, котру він не раз мачав по лікті в крові комуністів, подав Гітлерові руку представник Сталіна, що катував свою опозицію під претекстом душення нацизму. Сцена була справді так небувала, що здавалося, що світ був нею немовби приголомшений, та що доперва, як вона скінчилася, став він допитуватися: яке значіння вона має?

Зогляду на велику вагу несподіванки в війні, диктатори Росії й Німеччини закрили свої найважливіші наміри, даючи світові лише такі вістки, які можуть послужити їм. Через те, зрікаючися найти відповідь на ці справи, люди тепер питаються загально: що заставило Росію й що заставило Німеччину до цієї небувалої конференції? Спеціально про Росію, котра все ще являється нерозв'язаною загадкою, питаються люди: чи означає берлінська конференція силу Росії чи її слабкість?

Відповідаючи на це питання, часописи звертають увагу на велику чутливість большевицької Росії на опінію світа. Ця чутливість є зовсім самозрозумілою передовсім зогляду на те, що большевицькі верховоди Росії хотіли би поширити большевицькі порядки на інші краї світа. Роблячи тепер угоду з Гітлером, котрого вони самі окричували як головного противника комунізму, Сталін мусів розуміти, що він стратить багато в очах своїх найгорячіших прихильників поза границями. Навіть у самій Росії, серед нормальних обставин, себто якби там була хочби яка-така свобода слова, така поведінка викликала би багачку критики. Коли большевицький уряд на таку конференцію пішов, то це є доказом, що він критику в краю не боїться, а за критику поза границею не дбає. Перше є доказом повного безправства мас у советській Росії, друге можна хіба пояснити як доказ важкого положення советської Росії: видно советський уряд так потребує підпори з боку Німеччини, що він готовий навіть пожертвувати симпатіями комуністичних партій по інших краях світу.

Що Німеччина подає руку цій Росії, замість слабкості Росії використовувати традиційним способом агресії, не є доказом сили Росії. Для Німеччини тепер склалася така ситуація, що вона не може йти наступом навіть проти слабой Росії, але мусить чекати дідька зрідка, щоби не повторилася стара, ще гірша ситуація з першої світової війни, коли Німеччина не могла виграти війни, бо мусила воювати на двох фронтах.

С. ЧЕРКАСЕНКО. ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ ТОМ II. (83)

А батько... Придивився до нього Павло, пізнав ближче й побачив, що ні вдачею, ні норовом, ні поведінкою своєю з людьми пристара людина ця не схожа на той потворний образ, що малювала так барвисто невістка в своїм надмірнім гніві на нього. Не було в ньому ні безстатечності, ні ледарства, ні взагалі чогось такого, що ганьбить людину, і коли б не те, що він двадцять літ тому допустився зради найближчих до себе істот — дружини й дитини, то Павло, мріючи цей його вчинок міряючи власною, тільки й міг згадати його великим надміром незужитих у буденщині муській сил та буйної, широкій вдачі, що їй тісно було в чотирих стінах. Він, ще тепер цей, виволодний старий лицар Василь Сокира, пере-

Юрій Сірий. 3 ІСТОРІЇ ВИДАВНИЧОЇ І КНИГАРСЬКОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ (В 500-ліття винайдення друку).

Продукція друкованого слова та сума споживання його, свідчать про грамотність народу та про культурну височину його розвитку, а до певної міри і про напрямок його розвитку, а до певної міри і про напрямок його діяльності.

Але це відноситься в повній мірі лише до тих народів, що, принаймні в культурному відношенні, мають свою незалежність, тобто не є поневолені іншою нацією або державою, не зустрічають в своїй культурній діяльності ні перешкод, ні втручань.

Цього не можна сказати про Україну.

З часів Переяславського договору і до останніх днів над Україною тяжить ярмо неволі і культурне життя її пробігає в найненормальніших умовах.

Коли ми візьмемо часи до першої загально-російської революції, що вибухла в 1905 році, то натрапляємо на страшну дійсність майже повної заборони українського друкованого слова. Уряд російського царату не спинався ні перед чим в нищенні українства, як нації, і дійшло до того, що вихід якоїсь найневиннішої брошури вважався просто так чудом. А в той же час при служниках цього уряду, а почасти й представники й російської публічної думки, як наприклад відомий московський критик В. Белінський, доводили перед світом, що український народ не має ні власної культури, ні літератури, бо, мовляв, не має для цього мірила — друкованого слова.

Для людини, що відноситься до фактів історії об'єктивно, повинно бути відомим, як ще за князівської доби ширилось в Україні письменство та як ішов її культурний розвиток. Повинно бути відоме і те, де власне почався широко друк книг. Отже в той час, коли московська держава стояла на тім ступні розвитку, що дорівнював дикунам, український народ вже мав свою і писану і друковану книжку.

Перші друковані книжки. Минає вже 365 літ з того часу, як в Україні у Львові емігрант Іван Хведоревич видав першу друковану книжку на 264 стор. „Апостола“. Це було в 1574 році. Однак друк української книжки почався значно раніш. Першу українську книжку надруковано року 1491-го у Кракові. Друкарем цієї книжки був Швай-

польдфіль. Він властиво і став батьком українського друку. По ній іде друк „руський“ Юрій (Франціска) Скорина, який року 1517—1519 видрукував свої біблійні книжки в Празі, а потім з року 1525 переніс свої друки до Вільно, тодішньої столиці Великого Князівства Литовського. Тепер вже нема сумнівів, що до друку перших книжок в Москві у великій мірі спричинилася Україна, а власне учні Ю. Скорини, між якими певно були й учні Івана Хведоревича. Про шлях, яким ішло друкарство в Москву, розповідає нам і товариш Івана Хведоревича — Петро Тимофій з Мстислава, який пізніш працював з ним в Заблудові у гетьмана Григорія Ходкевича, друкуючи св. книги. Отже можна сказати, що батьком для „московитина“ Івана Хведоревича був Юрій Скорина. Очевидно, на цій трійці, яку можна вважати основоположниками українського друку, друк книжок в Україні не спинився. Він розвивався і в XVI і в XVII вв. і далі (Острів, Київ, Львів і т. д.). І для того, що з'явився би писати історію розвитку українського друку, знайдеться невичерпане джерело матеріялів.

В моє завдання не входить тут вдаватися в далеку старовину, я хочу зробити лише побіжний огляд друкарської книгарської справи в Україні за новіших часів і особливо за часів, що наступили після революції 1905 року. При чому мушу зазначити, що в цій розвідці я роблю огляд тільки Великої чи так званої в сучасному Наддніпрянської України. Щодо друків Галичини і тих, що вийшли в західній Європі, то це становитиме окремі начерки.

Не дивлячися на гніт з боку російського уряду, друк українських книжок, як в Україні так і поза її межами, не спинявся ніколи. Ми маємо досить докладні дані про розвиток українського друку на території України та Росії вже з 1798 р., тобто від того часу, коли вийшла перша українська книжка, писана народною мовою — „Енеїда“ І. Котляревського.

Коли ми поділимо на періоди друкарську справу в Україні, то на підставі даних, які ми маємо у себе, можна зробити такі висновки: З 1798 по 1840 рік видано 44 назви українських книг, посередньо й виразно відчуті, що він любить матір так, як її любить він, Павло. Сказати, нагадати йому про неї самому — він не важився: січові звичай і над його почуваннями, що вивіз їх із дому, брали гору. Від батька й ненюки думи його звернули на ту вулицю з вишневими садками, де не раз лунала вночі його клична пісня, повна чистого, молодого кохання; звернули в той садок із перелазом, де вперше оповити його шию гарячі руки дівчи, а ще палкі уста подарували щастям незабутнє. Що там? як там?.. Витяг він обережно, мов квітку ніжну, тендітну, захований на дні серця свій скарб дорогий, і світле, захватне щастя сповнило всю його істоту. Було воно таке осяйне, що йому здався, ніби весь він освітився з середини, аж озирнувся неборак і, сам посміхнувшись своєму рухові, поринув у нього, в те щастя своє, всім еством. А вода об облавки так легенько, м'яко — хлюп-хлюп, а весла в кочетах так однооманітно раз-у-раз, як вер-

при чому в Україні вийшло за цей час 17 назв, а в Росії 27. За період з 1841 р. і по 1904 р. включно вийшло всього 1,250 назв, з чого 919 назв в Україні і 331 назв в Росії. На жаль, я не можу тут навести тираж, тобто кількості, в якій виходили тоді українські видання, але можна сказати, що продукція в ці часи була надзвичайно мізерна, розвиток книжки, як чинника культури, був ненормальний. Культурні утиски українського народу, що з усе більшою силою йшли аж до 1905 року іноді переходили просто в глум. Цим можемо ми пояснити таку убогу продукцію друку в українській мові до першої революції.

Від революції з 1905 р.

Перші дні революції 1905 року принесли так звану свободу слова і великі надії на будуччину. Як зпід одваленого каміня на весні встають і прагнуть до сонця придушені ним рослини, так і передова частина українського народу почала випростовуватись і оживати. З'явилося на світ те, чого, здавалось, ніколи не існувало. Почали уконстатуватись різні групи, вийшли на світ з підземелля партії і за-маніфестували своє існування і суспільною роботою і друкованим словом. В Києві утворюється осередок культурного життя, повстають журнали, починають виходити щоденні газети, а поруч з ними, як в Києві, так і в інших містах України, з'являються друковані книги різного змісту, з ріжних галузей знання. Починають повертати з еміграції культурні робітники, письменники й громадські діячі, щоб взяти живу участь в роботі культурно-національного відродження українського народу.

Та завоювання першої революції не були міцні. Царат мав ще досить сили, щоб задушити загально-революційний рух. Вже по кількох місяцях стало ясним, що надії в повній мірі не можуть здійснитись, що й на цей раз боротьба не доведена до бажаного кінця.

Реакція перемогла і знову утворюються умови, при яких стає все тяжче та тяжче працювати, навіть на полі чисто культурному. По цілій Росії відновлюють свою діяльність цензурні комітети і починають ретельно вилловувати та нищити все те, що вийшло підчас революції. Особливо виявляють свою діяльність ті комітети в Україні і то спеціально у відношенні до українського слова.

(Дальше буде).

„ЛЮБЛЯНА ОПОЗИЦІЯ“

Українці що прибули до Америки, мають багато нагод навчитися того, чого їм так часто бракувало на рідній землі. Більшість з нас знала мало про Америку та американську традицію. Навіть небагато було таких, що перед приїздом до Америки читали таких широко відомих американських авторів як Емерсон, Марк Твєйн, Едгар По чи Синклер Луїс. Тому й мало було таких, що мали бодай загальнікові й поверховне поняття про американізм. Прийшлося вчитися того всього за щоденного американського життя.

Останні президентські вибори були доброю нагодою придивитись до того, як американець вміє змагатися за свої переконання, що їх вважає за слушні, та як опісля заховує такт, коли йому прийдеться і програти. Мільйони сторонників Рузвелта та Вільяма Говарда Тафта, який не жалував собі терпих слів підчас виборчої кампанії, коли взаємно називали себе навіть „агентами“ Сталіна й Гітлера, підозріваючи одних одних у підготовлюванні диктатури.

Та коли більшість американців таки вибрала президентом Рузвелта, настрої нагло зміняються. Устає партійна пристрась, а найбільші противники Рузвелта висилають йому привітні телеграми, шануючи волю більшості. Вибрала більшість, тому він є президентом всіх американців.

Вендел Вилкі заявив у своїй радіовій промові, що він приймає вислід останніх виборів з цілком добрим наставленням і закликає своїх прихильників далі змагатися за свої принципи, але були в „люблянській опозиції“ до політики „Нового Розділу“.

Над цєю „люблянською опозицією“ хочемо дещо довше задержатись. В українським життю є багато прикладів „чорних рад“, що вартує застановитись, в чому саме є суть „люблянської опозиції“.

Вартість демократії полягає в тому, що вона є змінною, так, як є змінним наше життя. В Англії існує т. зв. „опозиція Його Величеству“, яка критикує різні кроки тої більшості, що є при владі. Мабуть це саме мав на думці й републиканський кандидат Вилкі, закликаючи до „люблянської опозиції“. Отже суть такої опозиції полягає в конструктивній критиці потягнень уряду. Американці мусять слухати свого президента, бо на це його й вибрали. Але рівночасно, вони мають право й обо-

в'язок пильнувати, щоб цей уряд не переходив міри та своїх повноважень. Ця „люблянська опозиція“ мусить бути, як вже сказано конструктивна, себто будуюча, й не сміє в ніякому разі наразити цілу американську націю на якусь шкоду чи небезпеку. Тому в Америці так мало „революцій“ чи кріз, яких повно було в довоєнній Європі чи в краях Полудневої Америки.

Істоту цю „люблянську опозицію“ повинна також зрозуміти українська еміграція в Америці. Як часті внас познати нетолерантності! Як часто не шануємо того, що самі творимо. Прикладів „люблянської опозиції“ в нашому зорганізованому житті маємо багато: в організаціях, в церковних громадах та в політичному житті. Це прикмети нашому духові чужі, бо в засаді українського нарід умів шанувати закон та владу. Тільки довгий період недержавности втиснув в душу українського народу недовіру, нелюбовність, бунтарський дух та неконструктивне наставлення.

Коли Англія знайшлася в обличчя великої небезпеки, то спільну мову знайшли там консерватисти з лейбурістами, комуністи з клерикалами. Те саме бачимо в Америці. По виборі Рузвелта президентом, вся преса, радіо та ріжні діячі про ніщо більше не говорять, як тільки про єдність, і це раз єдність нації.

Пригадаймо собі недавно нашу історію. Пригадаймо „дрогобицьку републику“, Махна, Григорієва, Ангела, Оскілка та цілий ряд сумних осіб і подій. Чи вони були, якби ми були виховані в „люблянській опозиції“? Отже до „люблянської опозиції“ треба суспільність підховати. Вона мусить бути персяєжана — її суть в крові та кості, щоб знати, що їй вільно та як далеко вона може йти за своєю критикою.

В Америці маємо золоту нагоду навчитись толерантності й вирозуміння, а з тим навчитись цінити добро загалу, цілості.

Коли ми, в Америці чи Канаді, зможемо вивчити ці дисципліни, то не тяжко буде їх колись передати і нашим братам, що не мають нагоди жити на свободі й свobodно розвиватись. Берім приклад з американського життя. А тоді не будемо в імені мало-гурткових чи особистих амбіцій перевертати наші організації чи навіть наше життя. Навчимося уступати з меншими справами — для справи загальної.

„ПЛАНИ“ ГІТЛЕРА

БЕРЛІН. — Гітлер заповідає німецькому народові, що буде по війні. Отже каже, що збудує 6 мільйонів нових домів для німецьких родин, що матимуть по четверо дітей, так, як в часах Фридриха Великого.

Чи знаєте, що коні на протязі року зїдають 8 разів стільки поживи, що самі в'яжуть?

Видобування поташевих солей з морської води започатковане в Норвегії.

*) Черепашка.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПОЛЬЩА І ДЕМОКРАТІЯ.

Ще один демократ з'явився на політичному овиді світа. Є ним: Польща.

Закликав недавно тому бувший президент Гувер американців помагати нещасним демократам Європи, що терплять від німецького нацизму. Між утигненими демократами Гувер виписує й Польщу. Отже мають тепер поляки свідомість пана Гувера, що Польща демократична країна.

Писав ньюйоркський тижневик „Нью Репоблік" у липні 1938. року в критиці одної книжки про Польщу, критиці, затитулованій: КРАЙ ЗЛОМАНІ ОБІЦЯНКИ: „Польща показує нам, як поступає держава до середньовічної, яке є неминучим об'ємом фашистської диктатури. Відбудована як держава при допомозі демократичної опінії світа й зобов'язана до рівного трактування своїх національних меншин, Польща систематично ці свої обіцянки ламала."

Ні це, що відбудована Польща впала під ударами нацистичної держави, ні це, що вона повстала завдяки демократичним державам, не робить, що Польщі демократичною країною. І не робить її нею заява Гувера. Вона лише робить щось з Гувера, але не з Польщі.

ЩЕ ОДИН ОБОРОНЕЦЬ ДЕМОКРАТІЇ.

Зіхалася онді в Нью Йорку спеціальна конвенція американської комуністичної партії й рішила на ній зіврати свої істеріональні зв'язки, себто де підлягати більше під комуністичний інтернаціонал у Москві. Мотивом до такого рішення було ухвалення американським конгресом закону про обов'язкову реєстрацію в американському уряді всіх таких організацій, що мають зв'язки поза границями краю.

Виступив на тій конференції за цю постановою й Ерл Бравдер, американський комуністичний провідник, і називав цей закон „найбільше небезпечним ударом в останній американській демократії".

Зо слів Бравдера виходило би, що цей закон злий та що американська демократія має певну вартість. Яку саме вартість вона має, зо заяв Бравдера важко вгадати; з прихильності Бравдера до московського диктаторського комунізму можна би вносити, що американська демократія тим дорожа комуністам, що вона дає їм вільну руку знищити американську демократію й завести комунізм.

МЕКСИКАНСЬКІ ВИБОРИ.

Прийшла вістка з Мексики, що Альмасан, котрий кандидатував на уряд президента Мексики, плянував на 27. листопаду повстання в Мексику при допомозі нацистичних і тим подібних елементів. У своїй заяві, виданій у Нью Йорку, цей Альмасан заявляє, що президентом був вибраний справді він та що він ніколи не мав наміру робити повстання при допомозі нацистів. Він покладався на свій давніший рекорд як оборонця демократії та на свою історичну прихильність до Злучених Держав.

Як саме демократичним є його рекорд, він документально не показував. Як і не доказував він, коли й де він заявлявся за Злучені Держави. Зате він назвав усі документи, що мають доказувати його фашистські нахили й симпатії, фальсифікатами.

Американський уряд певно знає про ці документи й про вислід виборів і про прихильність Альмасана до Злучених Держав, але нововибраним президентом Мексики признав Альмасанового противника, Камача.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Окружні збори У. Н. Союзу.

В неділю, 10. листопаду відбулися окружні наради відділових урядників відділів У. Н. Союзу філядельфійської округи, на яких були присутні головний предсідник М. Мурашко, і головний рек, секретар Д. Галич. Відділові урядники явилися в числі 46 і заступили 22 відділи. Не було заступлених 11 відділів. Ціль зборів була та, щоб спільно обговорити здобутки та зрост в округі та подумати про дальшу працю. Предс. Мурашко говорив про зрост майна У. Н. Союзу, від минулої конвенції до сьогодні, а заразом висловив вартість, і надвизку грамот. Секр. Д. Галич представив зрост членів в кожнім відділі зокрема за останні чотири роки. Рекорди виказують, що округа мала за завдання здобути 500 нових членів, а приєднало тільки 400. Тому до кінця року ще остає 100 членів до придбання. В дискусії відділові урядники приобіцяли, що попрацюють так, що намірена квота буде завершена. По вичерпанню запитів і відповідах, наради закрито.

С. Рудакевич, предс.;
С. Гвіздь, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

Товариство опіки над старшими.

В місяці травні б. р. в містечку Савт Плейнфільд, Н. Дж., організовано Товариство опіки над старшими. Вибраний чартер має таку назву: "Uk-gainian Old Age Institution."

Товариство взяло собі за ціль придбати приміщення для старших наших людей, котрі не мають близької родини на тім боці океану, або й таких, що мають рідню, та не хотять на старість при ній оставати. Мовляв, діти мають право провадити своє життя незалежно і необтяжено.

Офіційне отворення відбулось в неділю, дня 6. жовтня б. р. при участі визначних гостей і прихильників, з Нью Йорку, Ньюарку, Елизабет, Пасейку, Нью Бронзвик, Картерет, Рарітон, Дуннелен, Бавнд Брук і Нової України.

З промов, що їх виголошено підчас відкриття, можна мати радісну надію, що заходи наші будуть успішні.

Надіюсь, що наше громадянство віднесеться прихильно до наших змагань. Близькі інформації може подати голова:

Katherine Dorosh
407 Hamilton Blvd.,
South Plainfield, N. J.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дописувачам з концертів.

Коли подається пісню, то треба подати автора пісні й композитора. А коли згадуємо за декламаторів, то треба подавати теж і вірші та і автора, бо це принаймні так само важне як й імя декламатора. А щодо діточок, то ми всіх їх любимо і радіємо, коли вони на сцені, але не мусимо зараз усіх їх випускати в газети, особливо тоді, коли їх кількох декламує малі віршники. Поміж як підрустять і зрозуміють, що то не так легко приходить здобувати признання за виступи на сцені. Вистарчає, коли напишеться, що виступали шкільні діти. Хіба, що трапиться якась надзвичайно талановита дитина, то тоді можна згадати за неї ще окремо.

Чи знаєте, що коли зріжемо дерево, то лиш половину його ваги є дійсне дерево, а друга половина це сок і кора, котрі по якимсь часі висихають?

З ДНЯ

ПОЛІТИЧНІ ЗАБОБОНИ.

Тим нашим політичним знахорам, які ділять воюючі держави на два чистенькі ідеологічні табори — диктаторський і демократичний — війна Італії з Грецією мусить бути дуже не всмак. Бож уявіть собі — це не якийсь диктатор накинувся на якусь демократичну державу, тільки диктатор Мусоліні накинувся на другого диктатора, Метакаса. Наші знахори вже воліли, щоб Метакас так не борюся з Мусолініем, а прилучився до фашистського диктаторського табору, де йому місце. А він, вражий син, замість лізти до Мусоліні й Гітлера, претяся в демократичний табір, від Англії помочи шукає і непереможні полки Мусоліні, аж тріщить.

„І будь тут чесний! Що за поділ був би чудесний, якби та дич, замість битись з собою, помирилась і вдарила в демократію. Тим вона щераз доказала, що ось диктатори творять один ідеологічний табір". Так бідкаються нині політичні знахори, які недавно проголошували — „з демократіями, серед демократій, для демократій".

І САЛЯЗАР — ВРАЖИЙ СИН.

Або візьмим фашистського диктатора з Португалії, Салаязара. І він, вражий син, занециує ідеологічний поділ та держиться Англії немов репях кожу. Йому місце не по англійським боці. По пальцях його, вражого сина, хай англійської поли не держиться.

А генерал Франко! Цеж такий фашика, що аж брідко робиться. І чому він вже до лиха раз не пристав до Німеччини? Іздив вже його міністер до Берліна і Риму і здавалось, що ось ось піде туди, куди віддавна йому дорога. А тут диви, нічого не чути, щоб вступав у мілітарний союз з Гітлером і Мусоліні. Навпаки, ходять чутки, що такі прихильність знов до поли Англії й остання навіть обіцяла випросити для нього від Америки харчів. „Бог дасть, він" ще таки приступить до диктаторства, виступить проти Англії, а тоді чистота нашого ідеологічного поділу буде повний задержана" — так моляться наші політичні знахори.

А ВАРГАС?

Або бразильський диктатор Жетуліо Варгас. Претяся мовжара до Америки в гості. До Берліну їдь, вражий сину, а не до Вашингтону. Там тобі і твому накорінкові місце, а не тут, в демократичнім таборі. Дивіться! Він запровадив в себе диктаторський, фашистський лад і претяся до демократичного табору зо своєю помічю в обороні західної пікули перед державами осі. Тьфу на тебе, пек і осина. Волимо пропасті, ніж від тебе поміч приймати — говорять на адресу бразильського диктатора наші політичні ворожбити.

І З ДРУГОГО БОКУ НЕ ТЕЄ.

Лють ворожбитів повертається також проти політиків демократичних потуг за те, що вони кумаються з диктаторами. Чимало дісталось покійному Чеймберлінові за його „двоїстість". Крутять носом наші ворожбити і на політику Чорчіла, який досі не колінує ногою Салаязара, не дав в зуби Метакасови, а навіть ласки робить ген. Франкові, та залицяється до фашистської Туреччини. Але найгірше лють наших ворожбитів це, що Англія і Америка залицяються навіть до Советів. У випадку з Советами бо вже маємо такий наглядний доказ забрудження ідеологічного табору, що аж аж.

Але замість вииснювати ці

залицання давним як світ державним егоїзмом кожного народу, наші ворожбити пояснюють це „глупотю", або „безхарактерністю" демократичних дипломатів. Дуже можливо, що вони дійсно поступають гупо. Але їх гупота випливає не з факту, що вони кумаються з державою, в якій відмінна ідеологія, тільки з факту, що Советам взагалі в сучасну пору не подорозі з ними, бо Сталін таки дає державі Гітлера, обманюючи водночас Англію і Америку, що колись він на їх бік перехилиться.

ДИКТАТУРА — ДЕМОКРАТІЯ.

Ідеологія, як внутрішній вияв, відграє величезну роль лиш для внутрішнього життя людей. Коли йде про заграничну політику, то ідеологія як вияв внутрішнього устрою, не відграє ніякої ролі. Кожний спрягається з тим, з ким йому вигідно, а розходиться з тим, з ким йому не вигідно. Вигода, або невигода рішає, а не ідеологія сама по собі.

Певно, що Англія ненавиділа і ненавидить нацизм і фашизм. Але чому? — Не тому, що німецькі маси терплять і мусять сліпо повинуватись Гітлерови, а італійські Мусолінові. Це діло не Англії, тільки німецьких і італійських мас.

Хай вони самі зкидають зо себе диктаторів. Англія денавиділа і ненавидить тих режимів тому, бо вони своєю природою придають не лиш своє місцеве населення, але також ціле міжнародне положення. Ці режими є вибухові. Вони надають нації брутально-фізичної сили, яка загрожує житті інших народів, включаючи англійського народу.

Якби в Німеччині, чи Італії, був такий деспотичний режим, який не грозив би Англії і цілому укладові міжнародних сил, Англія не посилалаб своїх найкращих синів на смерть, щоб ті режими повалити. Нехай вони собі гниють, хай загрожують власний нарід, коли їх скинуть. Советський режим був і є найдеспотичніший зо всіх на світі, але нікому з демократичних країв і не снілось його валити. Навпаки, колись демократії запрошували представників того режиму до Ліги Націй і кумались з ними. І нині до цього режиму вони залицяються, а Англія хотіла навіть офіційно признати підбій балтійських демократій.

ОБГРУНТОВАНИЙ АПЕЛЬ.

Колиб демократії виграли і почали на справедливих основах будувати новий політичний лад, то справедливості їх випливатиме не з гуманітарних залогень, тільки з конечности, що лиш на справедливості можна будувати стабільний мир. А це далі значить, що українські політики повинні апелювати до демократії не в імя самої справедливості, гуманності, демократії, тільки в імя спокою: без справедливого вирішення української справи не буде на світі спокою...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 196, відбулись в неділю, 24. листопаду, в годині 12. вполудне, зараз по Св. Божій, в галі церковній, Оклей і Райс ул. Просимо членів і членниць явитися на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження, як допомога для Українського Каледжу у Стемфорді і ін. Довгучі члени мають явитися тай бодай частю свого довгу заллатити, бо вже старий рік за пачина тай шоби тих довгів з року на рік не переносити. Просимо наших членів, старайтесь допомогти секретареві, шоби до кінця року принайти кілька нових членів до У. Н. Союзу, шоби потому малі відділи нас не повстидили, коли буде поміщений в часопис підпорний виказ, скільки кожний відділ приєднав за цілий рік нових членів до У. Н. Союзу. — Н. Гуль, предс.; В. Еднік, кас.; Г. Даньків, секр., 1018 N. Trumbull Ave.

КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(ВАШИНГТОН, Д. К., 24-ГО ТРАВНЯ 1940).
ЗВІТ З НАРАД.

Архитвори різьбяр Архипенка є прикрасою кількох великих американських музеїв модерної штуки. Багато з них повстали у його студиях в Каліфорнії і в Нью Йорку. Виставу його творів в Українським Павлионі на Світовій Виставі у Шикаго критику признавали одною з головних атракцій вистави. Погруддя українських поетів Тараса Шевченка й Івана Франка, та київського Великого Князя Володимира є окрасою української секції Культурного Городу в місті Клівленд, Огайо.

Олександр Кошиць загально відомий як диригент кількох злучених українських хорів з Нью Йорку й околиці. Він видав друком серію гармонізації українських народних пісень для американських хорів. Завдяки добрим перекладам на англійську мову, ці пісні стають дуже популярними серед американських хорів і диригентів не тільки в Злучених Державах, але й в Канаді й Англії. Професор Кошиць також зладив музичну частину фільми „Маруся", яку виконали українці цього краю.

Попри композиції Олександра Кошиця, з американських українських і неукраїнських сцен дуже часто можна почути композиції Михайла Гайворонського, Романа Придакевича і Павла Печеніги-Углицького. Ці три композитори живуть в околиці Нью Йорку і відомі не тільки серед своїх земляків.

Серед акторів рухомих образів Анна Стен є дочкою шведської матері і українського батька. Концертових і оперових співаків як Марія Гребенська, Марія Сокіл, Ольга Лепкова, Михайло Голинський, Петро Ординський, піаніст-композитор і диригент Антін Рудницький дуже часто можна почути з концертних саль і в радіових передачах. Олександр Кульбак є членом шикаговської оперової трупи. Ті, що ходили на вистави ньюйорської опери, все це тямлять вистави філядельфійської опери, таксамо не забули виступів Івана Стешенка.

Між науковими силами, що їх дала українська імміграція Америці, я згадаю Володимира Тимошенку, професора Стемфордського Університету в Каліфорнії, якого наш Конгрес буде мати нагоду почути сьогодні.

На просвітнім полі згадаю українські школи, основані епископом Богачевським, а сальме середню школу і каледж в Стемфорді Конн., де теж знаходиться основний наш український музей і бібліотека, та дівочу академію у Факс Чейс біля Філядельфії.

По літах, коли виросте друге і третє покоління американців українського походження, може таки колись пропадуть сліди української імміграції з американського життя. Однак не зважаючи на те, бажання волі і свободи, що було в крові і кости його предків, ніколи не пропадуть в українського нащадка. І вразі потре-

Промова сенатора Гоффі.

Делегат Михайло Пізнак з Нью Йорку представляє демократичного сенатора Джозефа Гоффі з Пенсильвенії (Joseph F. Guffy). Сенатор Гоффі вистав Конгрес і заявляє, що створення української держави було в плянах президента Вилсона. Він висловлює свої симпатії для змагань українського народу до власної державності і обіцяє свою певну піддержку, наскільки та ціль зможе бути осягнена мирним шляхом і в порозумінні з сусідами.

Промова конгресмена Боланда.

Демократичний конгресмен Боланд з Скрентону (Patrick J. Boland), заявив у своїй промові:

Коли війна в Європі скінчиться і теперішній американський уряд буде ще далі при владі, він дасть свою піддержку українцям і іншим поневоленим народам в Європі. Американський уряд буде рішучим приятелем всіх народів, що бажать жити мирно і по демократичному.

Промова сенатора Малоні.

Демократичний сенатор Френцис Малоні (Francis T. Maloney), з стейту Конетикат, висловив признання Конгресови словами:

„Подивляю число і поведення делегатів українського Конгресу". Описав словами великого подиву і поважання говорив про Тараса Шевченка. Він сказав: „У Тараса Шевченка Джордж Вашингтон увалявся одним з найбільших політиків. Боротьбу за свободу і незалежність, яку звели перші американці, можна порівняти з боротьбою за незалежність, що її веде тепер український нарід. Коли ми, американці интересуємося Україною, даємо цим доказ, що нам ходить про добро Америки".

Промова конгресмена Фланнері.

Демократичний конгресмен Фланнері (J. Harold Flannery), з повіту Лузерн, стейт Пенсильвенія, у своїй промові сказав:

„Настав час, коли ми в американським конгресі, мусимо займатися не тільки справами оборони нашої батьківщини, але справами цілого світу. І мимоволі наші серця звертаються до країн, де жили наші пра-батьки. Америка стала нині великою в головній мірі тільки тому, що всі раси і всі народи цілого світу внесли до неї те, що мали найгарнішого. Кожний з нас дав Америці, що мав найціннішого; тут призначили люди з ініціативою і амбіцією, щоб втекти перед не-

волею і захити свободним життям. Ми всі горді тим, що ми є американськими горожанами, однак наше серце не дозволяє нам забувати за наших батьків. Я вірю у святі слова: Хто воює мечем, від меча погине. Історія вчить нас, що кожна держава, що панувала насильством, від насильства пропала. Того вчить нас старинна римська імперія, недавній російський царат. І скоро настане хвилинка, коли ми засядемо, щоб поличити і осушити теперішній світ. Цей світ відновиться у самовизначенні народів. Бо самовизначення народів, це одна з основних засад світу, яка ніколи не загине. Правда справедливості стане тоді волею і буде панувати по цілій землі.

„Американський нарід нині є цею великою силою, що одна остала цивілізованому світові. Ви майте віру. Можливо, що нині світово волі видається дуже байдуже, та воно не загасне. Це дає повну надію для наших земляків, бо обов'язком завітнішого Америки, так як є інтересом нинішньої Америки, буде обороняти волю таксамо, як ми обороняли її у минулині".

(Дальше буде).

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Примірний ювілей.

В неділю, 10. листопаду ц. р. односельчани з Дегови, і Псар улаштували несподіванку громадянам Якову і Агафії Красновським з нагоди 35-літнього ювілею їх подружжя життя. Несподіванка була зворушлива не лиш для самих ювілярів, але і для всіх присутніх.

В хвилину, коли поперх сотні людей тихо сиділи біля застелених добірними потравами столів впроваджено до галі ювілярів. Гучні оплески, цвіті, привіти — зворушили ювілярів до сліз. Староста Ілля Пілат попровадив ювілярів за стіл і посадив на почесний місци. Зложивши від себе желання гром. Пілат віддав провід завабою тостмайстрові Якову Притиці з Фар Раковей. Ювіляти це добре відомі в околиці, патріотичні громадяни. Почалась приємна забава, переплітана промовами, жартами, сміхом. На кінець цієї приємної гостини і забави ювіляр ширю подякував усім за цю малу несподіванку, а гом. К.Пілат поприсвист гостей, шоби з цієї нагоди не забули зложити бодай малу жертву на народні цілі. Збіркою занялись Степан Могила і ще один чоловік та зібрали \$29.25. З того жертвували \$5 на радіо програму, а решту в сумі \$24.25, переслано через Обеднання на народні цілі.

Зложили по \$1: Яків і Агафія Красновські, Картичак, Ю. Рибак, М. Вовкун, І. Станко, П. Атаманчук, Кобирин, Т. Липиш, Т. Сміт, А. Зодорський, Ст. Пілат, П. Налеп, К. Костишин, К. Пілат, Я. Притика, Д. Телпшиш, Т. Зорочені, Т. Мигло, Лешак, Вентрі; по 50 ц.: Вилинський, Кобрин, М. Бучі, П. Могила, С. Голдович, Аг. Гульнич, М. Генєра, С. Федчишин, Вол. Войтович, Могила, І. Коритко, Д. Н. Н. Могила, І. Богдан; по 25 ц.: Марія Генєра, Могила, М. Шейфер, Ч.

Свцід.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Saturday

NOV.

23

1940

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛУБ В АСТОРІ, Л. АЙ.

— : влаштовує : —

ВЕЛИКИЙ ОСІННИЙ БАЛЬ

— який відбудеться —

В СУБОТУ, 23. ЛИСТОПАДУ 1940. РОКУ

у ПРОСТОРІЯ ДОМІВЦІ КЛУБУ

31-14 GRAND AVENUE, LONG ISLAND CITY, N. Y.

ПОЧАТОК у годині 7:30 ВЕЧОРОМ.

ВСТУП — платний при вході — 40 ЦЕНТІВ

Чистий дохід на українські потреби.

НЕ БУДЕ ПРОДОВЖЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ

Департамент справедливості Злучених Держав шойно проголосив, що не буде продовження часу на реєстрацію чужинців. Отже 26-го грудня це останній день реєстрації.

Ерл. Г. Гарисон, директор реєстрації чужинців при департаменті справедливості, заявив, що реєстрація не буде перервана в грудні, а після продовжується в січні, через збільшення праці на поштах з приводу різдвяних свят.

„Фактом є“, каже Е. Г. Гарисон, „що така пропозиція була обговорювана. Ми думали відложити реєстрацію на дві тижні і тим чином облегчити навал праці на поштах під час свят і Нового Року. Однак ми переконались, що той закон реєстрації чужинців не уповажняє нас до цього, а з другої сторони пошта запевняє, що не зважаючи на збільшену працю приготувану не переривати реєстрації“.

Е. Г. Гарисон каже далі: „Ніхто з чужинців, перебуваючих тут перед днем 27-го серпня, не зможе зареєструватися після 26-го грудня 1940 року. Тому дуже важно, щоб ті, котрі ще не зареєструвались як чужинці в надії, що реєстрація буде продовжена, або з інших причин, чим скорше виконали свій обов'язок. Ми хочемо оминити натовп останньої хвилі“. Він знову підкреслює, що кожна реєстрована особа мусить точно повідомляти Іміграційне і Натуралізаційне Бюро про кожну зміну свого постійного місця замешкання.

„Хочби як не-громадянин охоче сповняв повинності приписані законами, а особливо законом реєстрації“, каже Е. Г. Гарисон, „то однак це не вистарчає, коли реєстрований чужинець до п'яти днів не донесе про зміну свого адресу до Іміграційного і Натуралізаційного Бюро у Вашингтоні. Ми вже згадували попе-

редно, що формуляри на ту ціль можна дістати на кожній пошті. Нам відомо, що багато чужинців занедбує повинуватись цьому приписови закону через те, що ще не дістали карти реєстрації. Карти реєстрації були їм вислані, але через зміну адреси, зверненні назад до Вашингтону. Таких чекає кара до \$100 або 30 днів арешту, або обидва разом“.

Також ще раз пригадується всім тим, котрі сподіються стати американськими громадянами і через те отягаються з реєстрацією, щоби для певності чимскорше зареєструвались і не ждали до останньої хвилини.

„Дальше відкладання реєстрації в надії, що чужинець буде покликаний на остаточні допити в цілі натуралізації або через невпевненість громадянства, добирає небезпечною часу. Реєстрація чужинців не має ніякого впливу на теперішнє або майбутнє громадянство. З другого боку, занедбання реєстрації може стати перепорою до американського громадянства в додатку до тих гострих кар, які приписує закон“.

„Треба згадати“—продовжує Е. Г. Гарисон, „що пошта, де відбувається реєстрація чужинців, буде завалена надмірною працею на протязі останнього місяця реєстрації. Дуже можливо, що очікуючі з реєстрацією до останньої хвилі, будуть наражені на різні неприємності“.

Директор реєстрації чужинців пригадує теж родичам та опікунам чужинецьких дітей до 14-го року життя, включно з дітьми збігців, щоби перед днем 26-го грудня особисто вдалися на пошту і там такі діти зареєстрували. Дальше виясняється, що до 30 днів після досягнення 14-го року життя, діти обов'язані вже особисто вдатись на пошту і там самі зареєструватись і дати відтиск пальців.

„З вдволенням хочу згадати, що за загально обчисленого числа чужинців, а саме 3,600,000 у Злучених Державах, вже поперх 2,800,000 зареєструвались“, каже Е. Г. Гарисон. Тим, котрі ще не зареєструвались, хочу пригадати, що реєстрація є примусова, не добровільна. Занедбання її не тільки потягає за собою гострі кар, але також може погіршити положення як не-громадянина“.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

Ivan Nimchuk and Osyb Bodnarovich. **Alexander Myshuha Mystetiz i Ludyna** (Biography of Alexander Myshuha as a Artist). 1938. (Published in Lwiw, but the whole edition was destroyed during the war, in 1939. A few copies can be obtained from Dr. L. Myshuha, 81 Grand Street, Jersey City, N. J.) 206 pages. \$2.00.—A collection of articles contributed by 23 different authors, with 60 illustrations, printed on the best paper available in Europe. It does one good to run through the pages of this elegant volume and draw inspiration from the story of Alexander Myshuha, his struggle with environments and his final realization of his cherished hope—becoming an opera star of renown. The story reads like a fairy tale. If the book were translated into English, I would recommend it to all young students of music.—**Harry Geo. Skehar**. New York City. (University of Oklahoma Press, October 1940).

Ціни кави є такі низькі в Гаїті, що селяни відмовляються збирати цілий врожай.

Китайський звичай запущання довгих нігтів на пальцях був ознакою шляхетного походження.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

КЕМПБЕЛ-ІОНГСТАВН, О.

Гідно шанували громадян.

В неділю, 3. листопаду відбулося срібне весілля з нагоди 25-ліття подружжого життя Михайла й Марії Стахурів. Ювилей для ювілянтів був несподіванкою, бо ним зайнялися їх приятелі: Ант. і Марія Скубяк, С. і Ева Мельник, С. і А. Андрійко, П. і А. Черніга, І. і М. Черніга, Н. і М. Нановський.

Вони постаралися, що ювілянтів в супроводі дружки і дружби введено до укр. прав. церкви на „вест сайді“, де о. С. Мусійчук відправив їм шлюбне благословення з відповідною проповіддю.

Вечером в салі укр. нар. дому в Кемпбел, засіло до столів звичайних поважних громадян, своїх і чужих, були навіть мійські урядники. Знову введено в салю молодих при грі музики й співу гучного „многоя літа“, де привітали їх староста П. Лунько, Товстмайстром був о. С. Мусійчук, який перевів гостину гарно й гумористично.

Показалося з бєді присучних, що це не тільки срібне весілля справлено п. Стахуром але й вишановано п. Михайла Стахура за його довголітню невпинну працю на народних полі, в своїй громаді, бо нема одного народного діла, в якому він не брав би участі.

Дуже гарно говорили про нього також чужі, містиві урядники. Був присутній також молодий наш адвокат, Михайло Косач, що своїми дотепами і гарними желаннями захоплював присутніх. Говорили ще: пані Бура, пані Іванчак, І. Бусько, Е. Омелян, Ю. Присташ, Т. Колонський, Дидик, М. Цибак, Татар, Мулярчик, Замішак, Нановський Корещка й інші. Всі склали ювілянтам щирі побажання. З найбільшої родиною, брат ювілята Стефан висказав своє побажання ювілянтам.

Вкінці говорив сам ювілянт, п. Стахура зворушений до сліз, дякував всім ініціаторам й працівникам в удалім торжестві та всім присутнім. Дякувала також пані Марія Стахура за гарні дарунки й всю щирість та сердечність присутніх. На бажання М. Стахури й на зазив товстмайстра гості зложили також невеличку суму на народні цілі в сумі \$6, що переслано через Об'єднання для підтримки укр. інф. бюра в Вашингтоні. Зложили жертви: по \$1: М. Стахура, С. Себеляк; по 50 ц.: П. Лунько, о. С. Мусійчук, С. Стахура, В. Петрух, І. Дидик; по 25 ц.: А. Бурій, Іванчак, А. Когут, М. Скрип, М. Сорока, й К. Смалик. Решта дрібними жертвами.

Громадянин.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАСТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 14. листопаду 1940. р. помер від нещасного автомобільного випадку член від. 85. У. Н. Союзу

ІОСИФ ШЛЯХТЯНЧИН, Член молодий, бо якраз минуло 11 місяців, як перейшов до старших членів. Похорон відбувся в неділю, 17. листопаду з української церкви св. Арх. Михайла. Най земля Вашингтона буде йому пером!

О. Костюк, секр.

У Каїленд, Огайо, помер 6. листопаду 1940. р. НИКОЛАЙ ГАВРИЛЯК, член Тов. Запорозька Січ, від. 251. У. Н. Союзу.

Покійний родився в селі Явірник Руський, повіт Добромиль, Галичина. Приступив до Тов. і Союзу 12. червня 1908. р. Прожив 61 рік. Брав активну участь у Тов. й парохії.

Похорон відбувся 9. листопаду з української катол. церкви при вест 7. й Каліс у.л. при участі Товариства й приїзду. По Службі Божій відправлено на український католицький цвинтар.

Покійний полишив жену, два сини, п'ять доньок і одного внука.

Нехай земля буде йому пером!

Микола Страп, секр.

Вояк має клопоти.

Найменшу ногу в британській армії має ювілей Герберт Норбері, що має 30 літ і є гарматником королівської артилерії. Він потребує черевиків величини 3½. Найменші черевики, які він може дістати в війську мають величину 5, так, що він мусить заповняти кінці пальців бавовною.

В понеділок, 18. листопаду 1940. померла в Ферлаві, Н. Дж., членка від. 64. У. Н. Союзу, ЕВА ПАНАС ДВОРЕЦЬКА. Покійна родилася в селі Карів, Галичина. Вступила до У. Н. Союзу в 1921. році. Мала при смерті 39 літ. Похорон відбувся в п'ятницю, 22. листопаду, рано, з дому жалоби, 8-18 Lake St., Fairlawn, N. J. І. Бурний, секр.

ПІДПИРАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ФАРМА НА ПРОДАЖ

ФАРМА, 30 АКРІВ, гарне положення близько Флемінгтон, Н. Дж. 3 акри ліса, річка, дім на 7 кімнат в добрій стані, електрика, велика барна, нові курники й інші будинки, всіляка машинерія, 4 корови, 2 кови, 500 курей, гуси, качки. Ціна \$5,500. Готівка \$2,500.

ФАРМА, 38 АКРІВ, при добрих дорогах в самім містечку в стейті Нью Джерсі, дім на 7 кімнат, електрика й всі уліпшення, барна й інші будинки, 2 корови, кін, кури. Оказіяна ціна \$3,000, готівка \$1,000.

Маю великий вибір фарм, газолінових стацій і інші інтереси до надбання на корисних умовах.

S. WICHLINSKI

235 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

DR. M. SMITH
NEW ADDRESS
224 E. 15th ST., NEW YORK
Between 2nd & 3rd Aves.
Hours: 12-2, 6-8.
Tel.: STuyvesant 9-1679

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружжого свідчення.
- Геморойди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години: 10-8; неділя 11-2. Жінка-доктор до обсягу. X & Флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

ПЕРШИЙ УКРАїнський ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

Укрїнський ПОГРЕБНИК Цілий похорон навіть за \$150

433 STATE ST., PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P.A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
Обслуга шира і чесна.
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Філія):
969 SOUTH BROAD ST., TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
заряджує погребани по ціні так низькій як \$150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАїнський ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ

Історичне оповідання про цікаві шляхетські й купецькі інтриги з часів, коли історична Польща правила Україною, а турки правили надзямлем на неї на грабіді.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
81-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ВЯЗНИЦІ ЗА СПРОТИВ ПРОТИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.—Федеральний суд у Нью-Йорку засудив онді шістьох студентів „Юніон Теолоджікел Семінарі“ на в'язницю за те, що вони не зголосилися до військової служби. На світліні, ці студенти по засуді йдуть до в'язниці відбувати кару.

THE BEWILDERED APE MANEUVERED TO DIVE DOWN UPON THE MAN-THING WHO MEN-ACED TARZAN.

THEN BLOOD FROM BONGDU'S WOUNDS SPLATTERED DOWN TO WARN THE FELLOW. HE GLANCED UP.

BONGDU FORESAW DOOM FOR HIMSELF, BUT AT LEAST HE MIGHT HELP TARZAN. HE LEAPED.

THE PIRATE FIRED!!

Озлоблена малпа маневрувала так, щоб можна було впасти просто на чоловіка, який націлювся до Тарзана.

Але якраз з цієї позиції почала скапувати з Бонгду кров і капля впала на руку пірата. Той підняв голову.

Бонгду знав, що тут йому кінець, але він подумав, що бодай тим допоможе Тарзанові. Він скочив.

В ту саму хвилину пірат вистрілював до нього.